

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 " — "
negyedévre . . . 1 " 50 "
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutca 6. sz.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: A mi fizetéseink. (Farkas Gejza). — Felsőbb leánynevelés és még valami. (Farbaky József) — Irodalom. — Nekrológ. — Belföld. — Külföld. — Vegyesek. — Pályázat.

A mi fizetéseink.

I.

A papi fizetéseket értjük. — A nempapok belátóbb része, belátja gyarlóságukat; mi meggörnyedünk gyarlóságuk súlya alatt. — Egy ideig némán túrtuk helyzetünk mostohaságát — legfeljebb úgy összebujva panasztoltuk egymásnak keserveinket — s vigasztaltuk egymást azzal, hogy lám a szomszéd is panaszkodik, meg a decanus is — a ki minap itt járt, egyben másban csak hogy meg nem irigyelte helyzetünket. Bizony csehül vagyunk; bizony sovány vigasztalás.

Azonban a szükség keresztül törte a hallgatás közönyösségét — lapunkban, nyilvánosan — talán nem első ízben Gerengay társunk által szellőztetve lett a kérdés, s e tisztelt Collega előadása oly élethű volt, a helyzetnek oly igaz képét tükröztetve vissza, hogy a megérdemelt „éljen“ nem váratott egy perczig se magára.

Ha érdemet akarunk a felszólalás kezdeményezéséből magunknak tulajdonítani, minden tartózkodás nélkül utalnánk lapunk múlt évi folyamának „De kenyérrel is“ című cikksorozatára; azonban csak fájlalni tudjuk azt, hogy éppen saját helyzetünk adta nyelvünkre a szót — tollunkra a gondolatot: ha lesz érdem — az azé lesz, a ki e részben tenni is fog valamit, mégis az elismeréssel szívesen adózunk Gerengay testvérünknek, kinek felszólalása ezt az ügyet, hogy úgy mondjuk napi rendre hozta: s kinek részünkről még köszönettel is tartozunk azért, hogy alkalmat adott az alábbiak elmondására, melyeket ez idő szerint ép oly valószínű, hogy nem mondtunk volna el, mint a milyen igazán óhajtjuk, hogy vajha csak egy mákszemnyit is használnának — s némi javulást hoznának panaszos helyzetünkbe.

Azok után, melyek a helyzet ismertetésére legközelebb e lapok hasábjain felhozattak — nehogy ismétlésekbe bocsátkozzunk, — úgy hisszük, egyenesen áttérhetünk a módhoz, a mely szerint a helyzeten segíteni kellene vagy lehetne.“

A panasz — úgy is nagyon sovány kenyér — s azonfelül vagy hitelre nem talál, vagy a hallgatóban szánakozást szül. Panaszainkkal, — ha módot nem találunk — a baj orvoslására talán több rosszat, mint jót idézünk elő.

A mi tárgyunknál tekintetbe veendő — s a mi már fel is hozott — az első sorban a személyek, kik által tétetnék a kezdeményezés; — említve volt talán a tér is, melyen a kezdeményezés történjék; de a mi e kettőnél lényegben semmiben sem hátrál, a tulajdonképeni mód, mikép lássunk hozzá, hol kezdjük — s általában mit tegyünk? ezt ha említették is a tárggyal foglalkozók — felelni rá vagy nem akartak, vagy nem mertek.

Pedig hát ez a dolog merituma.

Szabad legyen e kérdések mindenikére tartózkodás nélkül, s egész tárgyilagosan elmondani nézetünket.

Lássuk mindjárt az elsőt: „ki“ kezdje?

A tisztelt betegek — fájdalmaik súlya alatt nyögve — széjjel néztek egy orvos után, és szemek csakhamar az elsőkön akadtak meg. Azt mondják kezdje az egyetemes felügyelő, kezdjék a kerületi elnökségek, püspökök, felügyelők.

Ez a szer igen hathatós lehetne, ha a mi egyházunk róm. kath. egyház lenne; ott helyén lenne azt mondani: ti gazdag püspökök, enyhítsétek az alpapság sanyarú helyzetét — csináljatok canonika visitatiót s állapítsátok meg a fizetési módozatokat oly módon, hogy a pap tisztességesen existálhasson; s ha a fizetés a róm. kath. hívektől nem telnék, hát szerkesszétek a canonica visitatiói jegyzőkönyvet oly módon, hogy abban csupa „sessionalistae“ — meg „colones“ meg „communitas“ álljon; a minister úr pedig, mint legfőbb felügyelő olvassa rá ezeket az épületes passusokat a nem-kath. hívekre — aztán, ha nem is fényesen — de valahogy csak megélünk: ha pedig még ez sem lenne elég, — adjatok a magatokéból, sokból keveset (a mint hogy adnak is). — De az evang. egyházban ez nem lehet. Nálunk az elsőkre appellálni — annyi, mint elnapolni a dolgot. Azok, a kikre hivatkozás történt, egyszerűen nem fognak tenni semmit, talán nem, mert nem akarnak, de a mit inkább szeretünk hinni — mert nem tehetnek.

A nagy egyházak papjai, annyira el vannak halmozva saját egyházi és magán ügyeikkel, s a mellé teljesen el lévén látva, hogy is kívánhatjuk tőlök, hogy ők tegyenek? hisz' nekik „nem fáj“ semmijök. — A világi urak, s főképp a felügyelők, jobb módú családok sarjai lévén, nekik a mi miseriankról fogalmuk nincsen, — már csak egyéb gondjaiknál fogva is nem valószínű, hogy a kezdeményezés tőlük fakadjon. Nagyon elég, ha annak idején a jóakaratu támogatást meg nem vonják ügyünkötől! A jóllakott ember ritkán szokott azért türelmetlenkedni, hogy az éhesnek is adjanak már, s ha teszi is — egy kis szép biztatással könnyen nyugtatja magát.

A mi az akaratot illeti — ez rendesen csak a részvét mellett állapodik meg: hiába a papi fizetések — darázs-fészek, s a darázs csipései igen kellemetlenek. Nem vádaskodás szól belőlünk — sokkal nagyobb mértékével a tiszteletnek viseltetünk az egyházi méltóságok viselői iránt, sem hogy annak helyet adhatnánk: de az ügy érdeke kívánja, hogy tárgyalások legyünk s őszintén elmondjuk a száraz valót — ha szavaink nem is találkoznának szíves fogadtatással. — Egy szegény egyház papja, kinek alig termett földjén annyi kenyere, hogy a vetést leszámítva a cselédjének maradjon, — ő maga saját vagyonából tengődött jól — rosszul: — s ennél fogva igen nehezen viselte az adó terhét, melyet a hívek abususból az elődökre szorítottak: egyszer panaszolja az illetékes helyen e súlyos körülményt — s mi lett a válasz: „jól van az ügy — hisz' én is fizetem“. — Az a szegény pap — meghajlott a tekintély előtt; de meg nem nyugodott: ma a legszebb sikerrel gyűjt adóalapot. Ha ezt az ideát akkor adja alkalmas időben az orvos, ma már régen meglett volna az alap. Nem mondjuk rossz akaratot — de való, hogy az akaratot mullott; ha akkor a hívek azt a jó indulatu tanácsot kapják — illetékes helyről, hogy gondoskodjanak módrról, hogy az adót fizethesse az egyház — a lelkésznek nem kellett volna hosszú évek során küzdeni a tekintélyre támaszkodó — rossz akarat ellen.

De a legjobb akarat mellett alig is tehetnének valamit: mert ott van az a u t o n o m i a — s az egyházak nagyon könnyen azt mondanák, hogy: a mi dolgainkba ugyan senki se avatkozzék, mi meghatároztuk a pap fizetését, arról megvagyunk győződve, hogy az országban jobb dolga nincs senkinek mint a papunknak, a mit kap, mind ingyen kapja — ingyen megdolgozzuk neki a földet, neki semmi más dolga, mint a készlet fogyasztani: aztán, mi nem huzzuk ide erővel, maga jött jószántából, hát minek jött, kaptunk volna helyette tizet.

Fizetést emelni, miért? ad nekünk a pap valamit?! Ilyen, s ehhez hasonló bölcselkedés lakik híveinkben, és még szerencse, ha a jámbor collega nem maga ajánlkozott, mert akkor ugyan megmutatják neki az utat, a merre jött; s ha maradni akar — ezt az épületes dolgot zsebre kell tennie . . .

Ne nézzünk hát az elsőkre, s ne várjunk a nagyoktól semmit! Könnyen azt lihetné valaki, hogy mi a másé után sóvárgunk. Isten mentsen!

Boldogult Eötvösünk kérdést intézett a papok állami fizetésére nézve: talán azt hitték, hogy a közbevetést, mely a papi fizetések között vagyon úgy akarja betölteni, hogy a sokból elvesz, s a keveshez hozzá tesz — hát azt mondták: maradjunk meg statu quo, — mert az autonomia ellen vétség lenne . . .

Mi kívánhatjuk, hogy fizetéseink, a papi miveltségnek, a kor igényeinek s a teljesített munkának megfelelőjenek, de ez a viláért se akar merénylet lenni — a nagyobbak ellen . . .

Ha azonban a nagyok nem tesznek, vagy nem tehetnek: ki tegyen hát?

Véleményünk szerint — tegyünk magunk. Legalább a kezdetet, mert egyelőre csak erről lehet szó — magunknak kell megtennünk! Ne várjunk senkire és ne várjunk semmit, hanem fogjuk meg a dolog végét s kezdeményezünk magunk!

Azt kérhetjük és egész bizalommal hisszük, hogy számíthatunk arra, hogy a nagyok minket támogassanak: de a kezdetnek — okvetlen tőlünk kell származnia!

Ez az ügy — gazdasági ügy lévén — méltán összemérhető a közönséges gazdasági állapotokkal. S valamint hiába várná a gazda állapotainak jobbra fordulását az államtól — miniszteről, kormánytól — nagyoktól; úgy mi se ámituk magunkat azzal, hogy a nagyok fognak helyzetünkön segíteni . . .

„Orvos gyógyítsd meg tenmagad.“

Ez meggyőződésünk.

A másik két kérdésre a feleletet legyen szabad egy másik alkalomra feltartanunk!

Farkas Gejza.

Felsőbb leánynevelés és még valami.

II.

Ebben a stadiumban állott a dolog a legközelebb múlt 1884-ik évi — nyiregyházi — ker. gyűlésig, mely annak ismétli továbbfejlesztésére, miként mondtam, újabb bizottságot küldött ki.

Ennek lesz már feladata: konkrét javaslatokkal állani elő s én, fenn kifejtett nézetemnél fogva azt hiszem, hogy, legalább javaslataiban, az erkölcsi támogatáson túl fog menni s anyagi segély felajánlását is fogja javasolni.

A feladat rendkívül nehéz, tudom, de nézetem szerint mégis meg kell oldani, ha a célt akarjuk.

Igaz, hogy izzadna a homlokom, ha a bizottság szavamon fogna s azt mondaná nekem: „neved meg hát a kellő forrásokat,“ de valamit csak mégis tudnék ajánlani.

Ott van az államszegély, a mely csekély ugyan, de mégis csak valami. Erre nézve a legújabb határozat az, hogy fokozatosan, az egyházakra eddig kivette lett, eredetileg hosszú éveken át változatlanul 3828 frt. 50 krt. kitett, most már a folyó évre csak 2828 frt. 50 krra előirányzott, u. n. „kerületi segély“ járulékaiknak megváltására fordíttassék.

Tudom, hogy az egyházak nehezen várják e teher fokozatos apasztását s végre teljes megszüntetését és mégis azt mondom hozzáik meg — ily nagy cél érdekében — ha kell és mert kell, még továbbra is, legalább részben az áldozatot s fordíttassék az államszegély egy megfelelő része a kerületi felsőbb leányiskola vagy iskolák segélyezésére.

Aztán, ott van a supplicatio, nem lehetne-e ennek jótéteményeit ezen intézetekre is kiterjeszteni? (Valaki gyanúba ne vegyen, mintha magokat az intézet növendékeit akarnám supplicatoria küldeni.)

Továbbá a gyámintézettől, a Gusztáv Adolf-egylettől, a „Gotteskasten“-től nem volna-e ezen célre segély ki-
eszközölhető??

A másik szükséges dolog felállítandó felekezeti jellegű felsőbb leányiskoláinknál, melyre megígértem, hogy még visszatérek, az, hogy ne csak ismeretekkel töltsék meg leányaink fejét, de hogy őket valódi evangyéliom-szerű vallásos szellemben neveljék is.

Uraim, ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni! Hiszen, ha ezen cél nem lebegne oly elevenen előttünk, akkor küldhetnék, kivált a jobb módú szülők távolabb helyekre is, községi, állami felsőbb leányiskolákba gyermekeiket; világi ismeretek közlése tekintetében nagyban s általánoságban véve megfelelnek azok is. De azt hiszem, hogy mi ennél többet (legkevésbé pedig u. n. „kék-harisnyákat“) akarunk: akarjuk azt, hogy leányaink egykor mint hitvesek férjeiket, mint anyák gyermekeiket meleg egyházszeretetre buzdítsák, az élet viszontagságai között a vallásban megnyugvást találhassanak s boldogok, megelégedettek lehessenek mind ők magok, mind pedig — általok — hozzátartozóik is. Már pedig nekem erős meggyőződés, hogy csak azon nő lehet megelégedett és boldog s csak az boldogíthat másokat, aki szívében Istent viseli.

Miként érhetjük már el ezen célt?

Pusztán az által, hogy felekezeti jellegű felsőbb leányiskolákat állítunk fel a cél még nincs elérve, ám gondoljuk meg jól, kire bizzuk azok vezetését?

Én nőket, nőkké, leginkább nők által óhajtanék nevelni s azért ezen tanodákba leginkább női erőket kívánnék alkalmazni.

De még ezzel sincs minden megmondva.

Én oly nőket akarnék oda alkalmazni, kikben, azon felül, hogy tudományos képzettség tekintetében teljesen a kor színvonalán állanak, Jézus szelleme él s egész bensejüket mély vallásos érzelem s evangyéliomi egyházunkért élőhaló egyházas szellem hatja, lengi át, s én e megbecsülhetlen tulajdonokat a legtökéletesebb mérvben a diakonissza-nővérekben hiszem feltalálhatni, én — tudom hogy sokakra nézve váratlant és meglepőt mondok — felsőbb leánynevelő-intézeteinkben ezeket alkalmaznám.

Ha ez igénytelen cikkemet politikai lapba szántam volna, akkor el lehetnék reá készülve, hogy az olvasók — bizony még a prot. hiten lévők jó része is — meredt szemekkel nézne e sorokra s csodálkozva kérdené: „diakonissza“, mi az, mi fán terem? Annyira ismeretlen még ez áldott intézmény nagy protestáns közönségünk előtt.

De mert e soraimat egyházi lap számára írom, e veszélynek nem lehetek kitéve.

Hanem hogy ellenzésre még e lapok közönsége előtt is találhat indítványom, arra kész vagyok.

„Ugyanazon baj más kiadásban: klastromi, apácza-nevelés volna ez is“ mondandják azok, akik ez intézmény felől úgy távolról s felületesen hallottak csak valamit.

Erre legelőször is azt mondom, miszerint a tulajdonképeni klastrom-iskoláknál nem azt tekintem én bajnak, hogy bennök a gyermeket vallásosan nevelik, hanem hogy nevelik oly vallásban, mely szűkkeblő kizárólagosságában kárhózat fiának tart mindenkít, a ki tételeit vakon el nem fogadja, aminthogy hallottam concret oly példát,

hol a vegyes házasságból született s klastromban nevelt leány sokáig nem bírt megnyugodni a felett, miszerint prot. apja s fivérei bizton elkárhoznak s félve kerülte őket; nevelik oly vallásban, mely isteni tekintélyt igénylő emberi intézmények súlyos igájába hajtja a lelkiismeretet.

A ki pedig az apácza-klastrom s a diakonissza-intézmény közt nem tudna különbséget tenni, annak azt mondanám: „Édes atyámfia! ha valamikor utad az ország fővárosába visz, el ne mulaszd felkeresni a diakonissza-házat, a „Bethездát“ a városligetben, a volt Bartl-féle villában, tudom, hogy aggályaid el fognak enyészni s kedves emlékekkel térsz onnét haza.“

Én legalább soha sem feledem azt a rövid órát, melyet ott töltöttem.

Nem rácson keresztül kellett ott „lefátyolozott élő szobrokkal“ szót váltanom: a kertész, a kihez fordultam, egyenesen a házfőnöknő szobájába vezetett be. E főnöknőben, a jó öreg Zsófia nővérben, ugyan hijába kereste volna valaki a „nagyságos fejedelemasszony“ kimért grandezza-ját, amint, egyenesen a konyhából előhíva, a legkeresetlenebb szívélyességgel nyújtá kezét nekem. Majd előhívá a többi nővért s bemutatott nekik, aztán végig járta velem az egész épületet, szegről végre megmutogatva, megmagyarázva mindent, végig vezetve engem az ápolásukra bízott betegek valamennyi szobáin, melyekben a csín, a tisztaság oly kellemes benyomást tesz a szemléelőre, nem kerülve el még a konyhát sem, hol örömmel és jóságos mosolylyal engedett azon kérésemnek: „hadd szeghessek egy darabkát az ő áldott kenyérükből s vihessem haza családomnak, — bizonyosan áldás lesz rajta“, aminthogy szegtem is, hoztam is haza, ettünk is mindnyájan belőle. S midőn végre távozám, a kedves Zsófia-nővér nyájas beszélgetés közt egész a kapuig kísért ki s úgy váltunk el egymástól, mint régi kedves ismerősök.

Nem, nem rideg kolostor az, de a tevékeny jézusi szeretetnek nyájas otthona, e világnak csak hűségaitól félre vonúlt, de nem a világtól s abban kimért kötelességeink elől elzárkózott hely az, nem von áthidalhatlan örvényt a belépő s a külvilág közé. Hisz a diakonissza, előleges felmondás mellett bármikor kiléphet az intézmény kötelékéből, akár férjhez is mehet, habár ily eset csak nagyon elvétve, nagyon kivételesen fordul elő, oly boldogoknak érzik magokat nehéz, de nemes és valóban jézusi hivatáskörükben. Nem kimért, rideg formák gépszerű betartásában, de a szeretet munkáinak gyakorlásában nyilatkozik ott a minden szenteskedő szemforgatástól ment vallásos érzés.

Óh uraim: ezek vezetésére bátran bizhatnátok leányaitok nevelését.

De kaphatók-e, állanak-e rendelkezésünkre? ez itt a kérdés.

S erre, fájdalom, azt kell felelnem, hogy egyelőre legalább még nem kaphatók.

Mert igaz, hogy a kaiserswerthi anyaház (központi diakonissza-intézet) 3 világrészben (hogy mind a háromból csak egy-egy helyet említsek, a többi közt például Florenzben, Jeruzsálemben, Alexandriában) tart fenn virágzó leányiskolákat, de a honunkban eddigelé egyetlen diakonissza-ház, a budapesti Bethesda — egyelőre csak betegápoló nővéreket (Pflegeschwestern) vesz fel és képez, a diako-

niszsa-hatáskör ezen ágára helyezvén nálunk egyelőre a fősúlyt, magyarul nem értő tanító-nővéreket (Lehrschwestern) pedig, ha kaphatnánk is Némethonból, azokat a mi iskoláinkban nem igen alkalmazhatnók.

Hanem kezdetnek és mintegy bevezetésül tehetnénk talán már ez idő szerint is a szép cél érdekében valamit.

Az országos polgári tanítónő-képezde Pesten a sugáruton van, úgy tudom, nem is messze a városligettől. Ebben mindig találkozunk felekezetünkbeli növendékek is. — Nem lehetne-e a Bethesda s a tanítónő-képezde igazgatóságainál kieszközölnünk, hogy ezen képezdének hitfelekezetünkhöz tartozó növendékei közül az arra vállalkozók a diakoniszsa-házban nyernének lakást és ellátást s onnét járnának be a képezdei előadásokra, vagy, a kikre nézve ez lehetetlen volna, legalább gyakrabban látogatnának át a Bethездába. Ily módon míg egyrészt tudományos tekintetben teljesen az ország törvényeinek megfelelő kiképzetetést s idővel országosan érvényes polgári tanítónői eklevelet is nyerhetnének: másrészt a diakoniszsa-nővérekkel való érintkezés által, azon mély vallásos érzelmeket szívnák mintegy magokba, melyek őket felekezeti iskoláink vezetésére, leányainknak a fentkifejtetem elvek szerinti nevelésére még sokszorosan alkalmasabbakká tennék.

S ki tudja, nem élne-e bele magát közülök egyik vagy másik a szép hivatásba annyira, hogy diakoniszszává vételné fel magát maga is s akkor meg volnának minden nagy apparatus alkalmazása nélkül, első tanító-nővéreink. De ha ez egyelőre s az első évekből nem is történék meg, annyi legalább bizonyosra vehető, hogy lelkes apostolai, ismertetői volnának azon egyházaink közönsége előtt, melyeknek leányiskoláiban alkalmaztatnának, az eddig jóformán egészen ismeretlen diakoniszsa-intézménynek s már ez is nagy vivmány volna, eltekintve a tanúgytól, más fontos, életbevágó szempontokból is.

Igaz, hogy e szempontok fejtegetése már kitűzött főtárgyammak, a felsőbb leánynevelésnek határain kívül esik, de mert nézetem szerint protestans egyházunkra nézve e szempontok szintén főfontosságnak, annál fogva, ha a nt. szerkesztő úr a számomra eddig átengedett tért még meg nem sokallotta, tovább fűzöm engedelmével eszméimet. Hadd legyen az, a mit még elmondandó vagyok, az a cikkem címében jelzett „még valami“. *Farbaky József.*

I R O D A L O M.

Dobos János eddig kiadatlan műveire előfizetést hirdet fia, munkáinak örököse. — Azt hiszem, hogy a kiváló egyházi szónok műveinek ajánlgatása felesleges dolog. — Lapunk szűk tere nem engedvén meg az egész előfizetésre való „felhívás“ közlését, adjuk annak a kiadandó művek jegyzékére s előfizetési feltételekre vonatkozó részét: „Előre bocsátva, hogy a már kiadott munkákhoz mint „Homiliák“, „Földmivelő házánál és házán kívül“, „Imák“ stb. jogom nincs. A még hátra levő s legnagyobb gonnal kidolgozott kezeim közt levő munkák a következők: 1. Országgyűlési beszédek, melyeket mint országgyűlési pap, amaz örökké nevezetes 1847⁸/₈. utolsó pozsonyi országgyűlés alatt mondott. 20 beszéd mind megannyi remekei az egyházi szónoklatnak. 2. Közönséges vasárnapi beszédek,

régiebbek, 1848-ig, nagyon népszerűek s főképp kisebb gyülekezetekben háználhatók, 130; újabbak 1883-ig 95, tehát összesen 225 közönséges tanítás. 3. Ünnepek: böjti, farsangi, újbóri, poenentialis beszéd 190. 4. Egyes alkalmiak 26. 5. Halottiak 65. Tehát a teljesen kidolgozott prédikációk száma 526. Ezenkívül kátémagyarázat 52. Bölcsészeti munkák s más egyes érdekes apróságok mintegy két kötetre való. Ima, szertartási beszéd nagyon kevés van kezeim között, pedig tudom, hogy volt sok, de ezek elpárologtak, ki tudná hová, de egy kötet talán kikerül a meglevőkből. Ezenkívül eltévedt még igen sok munka, melynek egykori létezéséről kézirataim nyomán biztos tudomásom van. Ime, itt vannak tehát előszámlálva, csak ezen a téren egy szakadatlan munkásságban töltött hosszú életnek gyümölcsei. Első egyházi beszédét — mint apám feljegyzé — papfővel 1829-ben írta, az utolsót pedig 1883-ban; ötvennégy év folytonos munkálkodásban töltve! A nyomdász előleges számítása szerint, mintegy 30 prédikációt számítva, egy 15—16 íves kötetre, csak e prédikációk többet kiadnának 12 kötetnél. Ily nagy tömeget természetesen egyszerre felkarolnom nem lehet, hanem ciklusonként szándékozom a munkákat közrebocsátani. Előfizetést nyitok tehát most az első ciklusra, 4 kötetre, kötetenként mint említém, 15 vagy szükség szerint 16 ívet adva, 240 octáv laptól 256-ig. A legtöbb e nemű kötetek többnyire 200 lapból állanak. I-ső kötetben közlök közönséges vasárnapi tanításokat az újabb időből. II-ik kötetben ünnepeket. III-ik kötetben közönségeseket a régiebb időből. IV-ikben közlöm az 1847⁸/₈. évi országgyűlési beszédeket, s amennyiben ezekből egy kötet ki nem telnék, külön alkalmiakat. **Előfizetési ár** kötetenként 1 frt. 50 kr. mely összegért minden előfizető postán díjmentesen kapja meg a köteteket. Az előfizetés mind a négy kötetre kötelező, következő könnyebbitéssel. Egyelőre csak az első kötet előfizetési ára küldendő be. Az első kötet vétele után a második köteté, a 2-ik kötet vétele után a 3-ik köteté, a 3-ik kötet vétele után a 4-ik köteté. A kötetek 3 havi időközben, de lehetőleg hamarabb is jelenendnek meg, diszes kiállításban ugynevezett satinírozott papíron. Előfizetési véghatáridőül április 30-ikát tűzöm ki. Címem: **Dobos László.** ref. lelkész Szalk-Sz.-Márton, Pestmegye. Posta helyben“.

N E K R O L O G.

† **Melczér Kálmán.**

1842—1885.

Kevés embernek juttat az isteni gondviselés szélesebb körben való szereplést, — talán azért, hogy kis körökben annál inkább érvényesíthessék üdvös munkálkodásukat? — E sorok is egy olyan halottnak szánvák, aki csupán egy igénytelen algyrnasium s egy vidéki város társadalmának halottja, de aki e kis működési körben oly tevékenységet fejtett ki, hogy a halálával beállott veszteséget okunk van gyászolni!

Melczér Kálmán, b. csabai algyrnasiumi tanár született Rákos-Keresztúron, Pestvármegyében, 1842 apr. 30-án. Atyja, János, az ottani evang. gyülekezet lelkésze volt,

anyja Bartholomaeidesz — Eördögh Karolina, vezetékneve szintén ösmeretes evang. családnév. — Elemi kiképzését a szülei háznál nyerte, gymnasiumi iskoláztatását Pesten Melczer Lajos tanár nagybátyja oldala mellett kezdé, majd Szarvason és Selmeczen befejezván, Pozsonyban a theológiát végezte. Ezután Pesten jogot hallgatott, honnan Új-Verbászra tanárnak ment, itteni egy évi működése után pedig a hallei egyetemet kereste meg tanulmányainak kiegészítése céljából. Innen hivatott meg a b.-csabai algymnasiumhoz tanárnak, holott is 20 évig áldásosan működött, míg végre f. 1885. évi febr. 23-án a Mindenhatónak tetszett őt magához szólítani.

Melczer Kálmán mint tanár az ő nyájas és türelmes bánásmódjánál fogva tanítványainak szeretetét teljes mértékben bírta s ezen alapon képes volt ő — akinek különben is hajlamra volt a költészet iránt, mit több sikerült alkami költeményeiben igazolt — különösen a magyar irályozás terén tanítványait az algymnasiumi követelményeket szinte meghaladó mértékben kiképezni, pedig e részben nehézségekkel is kellett küzdenie, mert sok tanítványa tót földművelő szülők gyermeke volt.

Ugyancsak nyájas és összeférő természete következtében a csabai társadalomnak oly kedves embere volt, akinek ellensége talán egy sem, de barátja annál több volt; ennek köszönhető, hogy a Csabaiak bizalma őt az „úri casino“ tisztviselőjévé és a „csabai népbank-egyesület“ számvizsgáló bizottságának elnökévé tette.

Temetése f. évi febr. 25-én ment végbe nagyszámú közönség, a tanári kar s a tanuló ifjuság részvéte mellett. — A gyász-szertartást nagyságos és főtisztelendő dr. Szeberényi Gusztáv bányakerületi püspök úr végezte az összes ág. evang. és róm. kath. papság jelenlétében. Gyászbeszédének János 6. 63 alapján főtétele ez volt: „a lélek az, mely megelevenít, a test nem használ semmit!“ Szívől fakadó beszéde elmondá, hogy „e szomorú alkalommal nem a vigasztalás beszédes szavaival, hanem az őszinte részvét érzelmével állunk e koporsó közelében“. Különösen kiemelte, hogy a főtételül választott apostoli mondás kivált azoknál bizonyul be, akik másokat tanítottak, oktattak, s hogy: „minél nehezebb, annál fenségesebb azon munka, melyet a hű, lelkiismeretes tanár végez a maga körében“.

A sírnál Horváth János gymn. igazgató intézett egy részvétteljes s mindnyájunkat könyekre fakasztó bucsúszót ahhoz „aki, úgymond, ne csak fiatal életéhez kötött reménységünket, hanem annak a szeretetnek a folytatását is vigye magával, melyet a jólelkű tanítvány az ő jólelkű tanárától meg nem tagadhat, meg annak a szeretetnek a folytatását is, mellyel a jó barát — munkatársnak az ő jó barát — munkatársa szívesen, önkénytelenül is adózik. Ezen kettős szeretetből szövődjék meg azon állandó, a multat a jelennel összekötő emlék-szivárvány, melynek egyik vége e síron, másik az algymnasiumon nyugodjék!“

Elköltözött ő . . . s a ki oly sok szülőnek segített gyermekei fölnevelésében, itt hagyja két nevetlen árvát fiatal özvegye nehéz gondjaira. — Többi rokonai között nt. Melczer Gyula acsai lelkész úr testvérét siratja benne.

Nyugodjék békességben!

B.-Csaba, 1885. márcz. 4.

Valentínyi Jenő.

B E L F Ő L D.

A főrendiház reformja az országgyűlésen.

Kilenczedik nap (febr. 19).

Kovács Albert: „Mocsáry szerint az, hogy egyházi férfiak állásuknál fogva vegyenek részt a felsőházban, ellenkezik azzal az elvvel, hogy az egyházat az államtól el kell választani, sőt magával a keresztény elvekkel is. — Szóló egyáltalában nem tartja magyar felfogásnak, hogy az egyházat az államtól külön kell választani. — Mocsáry nézetét sem kath., sem prot. szempontból nem tartja elfogadhatónak; inkább egy modern áramlat szüleménye az, mely uralomra nem juthat, s mely ellenkezik a magyar nemzet geniusával. Szóló kijelenti, hogy őt a kormányjavaslat jobb részei is, nevezetesen az egyházpolitikai téren, ki nem elégitik . . .“

Pulszky Ferencz: „A címzetes püspökök kizárása mellett van, bár tart tőle, hogy a kinevezés hátsó kapuján bejutnak oda, a honnan kirekesztettek.“

Tizedik nap (febr. 20).

Komlóssy Ferencz: „Protestál azon állítás ellen, mintha a címzetes püspökök állása nem volna egyéb, pusztán címzél, mi semmi jogokkal nem jár.“

Mártonffy Károly: „Végül kijelenti, hogy a reformot egyelőre csak a címzetes püspökök (és a főispánok) kizárására kellene szorítani, mert ez megfelel a közvéleménynek és biztosítja a főrendiház függetlenségét is.“

Tisza Kálmán: „De uraim, másik célja ezen törvényjavaslatnak. Miután tegnap megtámadtatott, bővebben szólok róla: fenntartani a kapcsolatot az állam és az egyház között, de fenntartani úgy, hogy egyuttal a jogegyenlőség követelményeinek elég tétessék, és a harmadik: kihagyva a törvényjavaslatból a nem élethossziglani kinevezést, behozni az élethossziglani kinevezési rendszert.

A mi az elsőt illeti t. ház, bár már tegnap is említettett egy igen t. képviselő úr által; de nem tagadhatom meg magamtól sem, hogy én is kifejezzem azon nézetemet, hogy az egyházat az államtól elválasztani a karni én szerintem sehol sem helyes; Magyarország viszonyai közt pedig indokolatlan valami volna.

Sok igaz van abban, bár nem teljesen igaz, a mit azon képviselő Úr mondott, hogy ezt egy nagy államférfiú politikai szükségnél fogva, mint eszközt vette egy időben kezébe; mondom, ez igaz, csak annyiban nem felelt meg nyilatkozata szerintem az igazságnak, hogy más államokban is látjuk régi idő óta az egyház és az állam ezen elkülönítését és elszigetelt állását keresztül vive, de mit látunk azon államokban? Látjuk azt, hogy állam és egyház, melyeknek a szent közcél, a nép boldogsága érdekében támogatniok kellene egymást, állam és egyház nem csak hidegen, de mint ellenségek állanak egymással szemben és igen sokszor a nemzetet azon helyzetbe hozzák, hogy vagy hazafiúi kötelességeik miatt vétsenek az egyház ellen, vagy lelkiismereti kötelességük miatt az állam ellen.

Ily helyzetbe hozni a magyar nemzetet, Magyarországot semmiféle theoria végett kedvem sem volna.

Ezért tartom helyesnek és szükségesnek, hogy igenis az érintkezési pont a kettő közt megmaradjon.

Megmarad ezért mindeniknek a maga külön sphaerája, de az összműködhetést meg kell adni bizonyos pontokon, hogy mint közreműködni tudó, s közczélra dolgozó erők közremunkálhassanak, ne pedig egymás ellen, mint látjuk mindenütt, hol ez elválasztás keresztül vitetett.

Méltóztassanak megengedni, a hol az állam stricte el van választva az egyháztól, igen is látjuk az állam által üldöztetni az egyházat, és látjuk, hogy az üldözött egyház a maga védelmére a vallás fegyverei helyett az állam ellenében más fegyverekkel is küzd. Ha a képviselő urnak ez jobban tetszik, legyen meg gustusa az elméletben, a gyakorlatban azonban, bízom a Magyarok Istenében, soha sem fog ez bekövetkezni.

Tizenegyedik nap (febr. 21.)

Az általános vita e napon véget ért. — Láng Lajos él előadói jogával, a mikor is a törvényjavaslat egyházpolitikai oldalának illusztrálásában mindenek előtt elveti Mocsáry elvét, mely szerint „az egyház az államtól teljesen elválasztassék, és hogy a kath. püspökök e felsőházban képviselést ne nyerjenek.“ — Ismétli s magáévá teszi Kovács Albert nyilatkozatát: „az egyház és állam különválasztása sem a protestantismusnak, sem a magyar protestantismus szellemének meg nem felel.“ — Perhorreskálja az egyháznak érdekképviseleti bevitelét a felsőházba választás útján, mert ez uton, az egyházak a pártpolitika medrébe vitetnének.

Irányi Dániel az előadó azon érvelésére „hogy az egyházakban is alkalmazva a választást, itt is pártszellemet teremtünk meg“; — azt válaszolja: „De miért választatnak püspökök és gondnokok? — Itt is a választás azért történik, hogy a választottak egyházuk érdekeit minél jobban megvédjék.“

Részletes vita.

A t. javaslat 5. pontjához, mely az egyházak képviselteséről intézkedik, elsöben is Rossival szölt. A címzetes püspökök bennhagyását hangsulyozza, állásukra úgy a traditióra hivatkozva. Különbén a törvényjavaslat intentióját nem ellenzi.

Lükő Géza ellenzi, hogy püspökök által képviseltessek a prot. egyház, melynek autonomicus életében minden választás által történik. Zichy Jenő gr. megújítja a részletes vitánál előadott indítványát.

Andreánszky Gábor br. tiltakozik a zsidó rabbinus fölvétele ellen, s az által, hogy a nem róm. katolikusokat „akatholikusok“-nak mondja, Pulszky Fer. részéről indignálódó fölszólalást provokál. Ugyanis Pulszky azt mondja: az akatholikus kifejezés, mint sok más szó a középkorból jött át hozzánk. De míg 200 év előtt nagyon gyakran használtatott, 1792 óta e házban többé nem hallatszik. — Protestansok vagyunk nem akatholikusok.

Hámos László indítványt nyújt be, mely szerint minden választott püspök és felügyelő a felsőházban ülés joggal bírjon.

Kovács Albert óhajtja, hogy a felekezetek egyházfejjeinek felsőházi tagsága állami és nem felekezeti érdek szempontjából bíraltassék el. Egyszersmind indítványozza, hogy a törvény szóbanlevő pontja a bizottsághoz

lenne utasítandó, hogy a kath. és prot. arányosabb képviseltesése érdekében átdolgoztassék.

Tisza Kálmán kiemeli, hogy nála mi volt a kiindulási pont. Hogy nem az egyes felekezetek qua tales képviseltesenek, hanem a vallás egyenlőségénél fogva minden felekezetnek oly egyénei, kik a felekezet élén való állásuknál fogva a társadalmi életbe benyuló hatáskörrei bírnak, vehessenek részt a főrendiház tanácskozásaiban.

Különbén „kikre összes ügyeinek vezetését, kormányzását bízta az egyház, azok lehetnek neki leghelyesebben képviselői a felsőházban.“

Mocsáry Lajos valóságos interconfessionalis zsinat képét látja a felsőház képében, miután számítása szerint 70 egyh. tagra van kilátás. Már csak ezen okból sem kívánja a prot. püspököket a felsőházban látni, de igenis a kath. és görög keletiek tovább is benn maradhatnak. — Másik oka, a melynél fogva „semmi szín“ alatt nem járulhat a prot. egyh. elem fölvételéhez, mert ez uton új akadályok gördítenek az egyház és az állam elválasztásának elve elé, minek az autonomia hű kinyomata. — Azt sem találja örvendetesnek, hogy kath. részről senki sem perhorreskálja a prot. püspököket. Pedig — szerinte — ez nem nagylelkűség, nem türelmesség, hanem előrelátó bölcs politika, hogy a kath. klérus annál hosszabb időn át benn maradhasson.

Komlóssy a címzetes püspökök, Chorin a zsidó kinevezett mellett tartanak beszédeket.

Gull József az erdélyi szász lutheranusok mellett tör lándzsát.

A közbeeső fölszólalók fejtegetése érdektelenné való feleselésbe megy át.

Veres József a maga politikai álláspontját védelmezi, mire Ivánka nem egészen salonosan fegyverkezik, Veres ellenében.

Tisza Kálmán, Gull József követelőzéseiben az erdélyi szász lutheranus egyház privilegiumát illetöleg az Unióra hivatkozik, másodsorban azért sem tartja teljesíthetőnek, mert nevezett egyháznak oly értelemben, mint a királyhágoninnyi egyháztestületeknek nincsen is felügyelője.

A három napig tartó részletek vita eredménye, hogy az 5. pont a törvényjavaslat szövege szerint fogadtatott el szavazás útján.

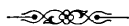
A különféle módosítványok szám szerint 10, mind elestek. Az utolsó nap legtöbbet gyözködtek Mandel Pál és Chorin Ferencz az antisemitákkal, köztük különösen Veres Józseffel.

Az 5. §. így hangzik:

5. §. Az általuk viselt méltóság vagy hivatal alapján és annak tartama alatt tagjai a felsőháznak: A) a) az ország zászlósai, b) a két koronaőr, c) a fumei kormányzó, d) a királyi Curia elnöke, másodelnöke, és a budapesti királyi ítélőtábla elnöke. B) Ugyancsak hivataluknál fogva, egyházi tisztök tartama alatt, tagjai a felsőháznak: a) a római katolikus latin és görög szertartásu egyház egyháznagyjai: a primás, a többi érsekek és a megyés püspökök, a pannonhalmi főapát, a jászói prépost és az aurániai perjel; b) a görög-keleti egyház egyháznagyjai: a szerb patriárka, a román metropolita és a megyés püspökök; c) az evangelicus-református és az ágostai hitvallásu evange-

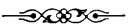
licus egyháznak hivatalban legidősebb három-három püspöke; továbbá az evangelicus-reformatus egyháznak hivatalban legidősebb három főgondnoka, a kiknek meghatározásánál az erdélyi egyházkerületet illetőleg annak csakis hivatalban legidősebb főgondnoka veendő figyelembe; az ágostai hitvallású evangelicus egyháznak egyetemes főfelügyelője és hivatalban legidősebb két kerületi felügyelője; végre az unitárius egyháznak hivatalban idősb egyik elnöke, azaz vagy püspöke vagy főgondnoka; d) egy izraelita hitközségi egyházi vagy világi előljáró, kit ő Felsege a király a minisztertanács felterjesztésére nevez ki.

Bognár Endre.

K Ü L F Ö L D.

Bécs. — Zsidó férfi és római katolikus nő közötti házasságról hoz hirt a „W. Tagblatt“. A bécsi róm. katolikus templomok egyikében a nyár folytán katolikus szertartás szerint össze fognak esketni egy zsidó-vallású ifjút, podhrágyi Popper Sándor bárót és egy róm. katolikus nőt, Castrone Blanca grófnét. A vőlegény Podhrágyi Popper Lipót bárónak az ismert nagyiparosnak és birtokosnak a fia, már egy éve jegyezte el Castrone comtesse-t, kinek anyja, Marchesi asszony, híres énekesnő volt, jelenleg pedig Párisban egy Európaszerte ismert énekiskola élén áll. A házasság akadályba ütközött, mert a vőlegény, aki izraelita, nem akart áttérni a róm. katolikus hitre, a grófnő pedig átalotta magát felekezet nélkülinek nyilvánítani. Mintegy 3 negyed évvel ezelőtt a jegyesek a római Szent-Székhez fordultak, dispensatiót kérve arra, hogy a vegyes házasságot róm. katolikus pap előtti, r. katolikus templomban köthessék. Folyamodásukban hivatkoztak XIV. Benedek pápára, ki egy 1749-ki apostoli rendeletben azt a kérdést fejtegette, hogy isteni parancs vagy más előírás képtelenné teszi-e az izraelitákat, hogy más vallású személylyel érvényes házasságot kössenek. A pápa a kérdésre tagadólag felel. Sanchez, a híres egyháztudós, aki a canoni jog terén igen kiváló tekintély, szintén kimondta, hogy a vallási paritás hiánya oly akadályt képez, mely alól dispensalhatja a félt a pápa, a ki az egyházi jog minden pontjában adhat dispensatiót, tehát arra is, hogy hívő és hitetlen házasságra lépjenek. Pogány és mohamedán országokban, ahol tömeges térítések, a kereszténység nagyobb mérvű terjesztésének érdeke megkívánta, a pápa már több ízben adott ily dispensatiókat, de róm. katolikus és zsidó közti házasságot a pápa még nem engedett meg. A jegyesek folyamodványa a congregatiók elé került és XIII. Leo pápa most kibocsátott egy brevét, mely Popper Sándor bárónak megengedi, hogy vallása megváltoztatása nélkül, érvényes házasságra lépjen a róm. katolikus Castrone Blanca grófnővel. A bécsi „Tagblatt“, mely ezen hirt közli, megemlíti azt is, hogy Popper Sándor báró, aki magyar állampolgár, Simor biborosnak reversalist adott át, hogy a házasságból születendő gyermekek a róm. katolikus hitben fognak neveltetni.

V E G Y E S E K.

— A Luther-társaságra fizettek:

	alaphoz:	évdíjakban:
Iglói ev. főgymnasium		4 frt.
Zimann János		2 „
Jeszenszky Pál		2 „
Markó Sándor		2 „
XI. kimutatás	601 frt. 41 kr., 1 arany	179 „
Vagyonösszeg 601 frt. 41 kr., 1 arany		189 frt.

Ez összeg a társaság javára a takarékpénztárban van elhelyezve.

A társaság eszméjét pártoló urakat tisztelettel kérem: szíveskedjenek megjelölni, hogy adományuk az alaphoz tökélsítve csatoltassék-e, vagy évdíj címén irassék-e javukra, hogy a kimutatással való nyugtázás is e szerint szerkesztethessék.

— **Hiba történt!** Lapunk 10. számában közölt kimutatás szerint Háfenschér Károly ur fizetett 4 fto. — Igaz, hogy ő küldte. Azonban ő már korábban lefizetvén évdíját, ez új összeget tek. **Gömbös Géza** felügyelő ur évdíjával szolgáltatotta be. — Bocsánat a tévedésért!

— **Ntisz. Grätz Mór** ur (Göllniczbánya, Szepes-megye) „konfirmációi emléklapjait“, egyszerű de csinos és olcsó (darabja 2 kr.) kiállításuknál fogva mi is melegen ajánljuk a német ajku gyülekezetekben működő testvéreknek. Szívesen küld mutatópéldányt is s nagyobb megrendeléseknél árukat lejjebb is szállítja.

A bányai ev. egyházkerül. papi s tanítói gyámegyesület pénztári állása 1884. év végével. — 1) Bevétel: Mult évi maradék: 38574 ft. 96 kr. Évi járulékokból befolyt 2910 ft. 86 kr.; önkéntes adományokból 66 ft. 15 kr.; államsegélyből 600 ft.; felmentvényi díjakból 570 ft.; kamatokból: 3063 ft. 44 kr., összesen 45785 ft. 41 kr. Az önkéntes adományokhoz járultak: *confirmandusok* Kulpinban 1 ft., B-Csabán tótok 9 ft. 40 kr., Palojtán 3 ft. 45 kr., Kürtösön 1 ft. 50 kr. és Badinban 50 krral; *egyes egyházak*: a besztercebányai 5 ft., nemes kosztolányi 2 ft., fazekas varsándi 5 ft. 50 kr., budapesti német 5 ft., szarvasi 7 frttal, e szerint egészben 5 egyház, — van pedig a kerületben 216 egyház; *egyesek*: Zvarinyi Emil, lieblingi lelkész 72 krral, Török József, ceglédi lelkész 3 ft. 88 kr., Cinkotszky Márton, csanád-albertii lelkész 20 kr., Urban Cipo György, b.-csabai lakos 21 frttal; összesen, mint fent, 66 ft. 15 krral. 2) Kiadás: ötvégyekre és árvákra, 21 félre, 790 ft. 12 kr.; nyomtatványokra, bélyegekre, póstára s irodára 42 ft. 64 kr.; összesen 832 ft. 76 kr. Mult évi segély 40 ft. volt. 3) Összes bevétel mult évben: 45785 ft. 41 kr., kiadás: 832 ft. 76 kr.; maradék: 44952 ft. 65 kr., miből a mult évi többlet (38574 ft. 96 kr.) levonatván, 6377 ft. s 69 krnyi évi gyarapodást tüntet fel, mi mindenesetre kedvező s oly eredmény, mely reményelhetővé teszi, hogy a jövő évi számadást, ha Isten éltet, legalább 50,000 fttal fogjuk bezárhatni, mire az egyesület alakulásakor nem számítottunk. 4) Fentebbi összeg el van helyezve: a) kötvényekre: 8% -ra 35943 ft. 54 kr. b) értékpapirokban 1815 ft. 59 kr. (30 db. vereskereszt és 30 db. békéscsabai népbankrésztvény); c) pénztintézeteknél: selmeczi és békéscsabai népbankokban 7193 ft. 52 kr., mely összeg folyó év elején — az ez évben befolyt járulékokkal együtt — 8% -ra, kötvényekre, már is ki van adva.

— **Pozsonyi theologiai akadémiánk polgársága** ez éven is megünnepli a szabadságharcz emlékét, ez által jeles tanuságát adva hazafiságának. — Ismertetésül közöljük a programot, mely így szól: „Meghívó, a pozsonyi ág. h. ev. theologiai akadémia hallgatói által, márczius-hó 15-én, a könyvtárteremben (Conventuteza 15. sz. I. em.), tartandó emlékünnepre. Kezdeté délután 3 órakor. Pozsony 1885. A rendező bizottság. — **Tárgysor**: 1. „Hymnus“ (Kölcsyétől). Eneklí a theol. énekkar. 2. Megnyitó

beszéd, tartja Stromp László, IV. é. th. 3. „Uj Simeon (Tompától). Szavalia ifj. Geduly Lajos, III. é. th. 4. „Honfidal“ (Petőfőtől). Éneki a theol. énekkar. 5. „Alkalmi beszéd“, olvassa a szerző, Mikler Sándor, IV. é. th. 6. „A nyugvó hősökkhöz“, alkalmi költemény. Szavalia a szerző, Risdorfer János, IV. é. th. 7. Rákóczi-induló“, éneki a theol. énekkar. Zongorán kísérik: Borbély Gyula, I. é. th., és Schmidt Károly, I. é. th. — p. — ó. —

— **Sopron** A budapesti ref. theologia a soproni theologiát is meghívta karácsonyi ünnepélyére, mely alkalmat szolgáltatott arra is, hogy a vendégek a vasárnapi iskolával megismerkedjenek. A soproni theol. ifjúság küldött is két képviselőt Budapestre s miután a visszatértek megismertették a vasárnapi iskola lényegével, céljával, egész lelkesedéssel karolta fel az eszmét, melynek életbeléptetése ele azonban a helyi viszonyok nem csekély akadályt gördítenek. De a theol. ifjúság nem engedé magát visszariasztani és folyó hó 8-án megis kezdte ez irányban működését. A lyceum auditoriumában délutáni 2 óraker nyitotta meg Nt. Poszvék Sándor dékán úr jelenlétében a vasárnapi iskolát. A „Jóvoltodat Isten“ kezdetű egyházi dal eléneklése után a vezető, Czipott Áron III. év. theol. rövid buzgó imában kéré a Mindenható segélyét a megkezdendő munkához. Majd a jelenvolt 28 gyermekhez bevezető, buzdító szavakat intézván, felolvasá az Urunk születéséről szóló perikopát (Luk. II. 1—14). Az általános megjegyzések után versről versre ment, s mindegyiket megmagyarázván a gyermekekhez egyes fontosabb kérdéseket intézett, melyek a magyarázat végén tett rekapituláció alapját képezték. A befejező imát ismét ének követte s evvel a tanításnak s a gyermek-istentiszteletnek vége volt. Így a kezdet megvolna. S a ki látta, mily lelkesedéssel törekszik a theol. ifjúság az eszme végleges valóstításának szilárd alapot nyújtani, ki tapasztalta, hogy a jelenvolt gyermekek mily figyelmet tanusítottak s mily örömmel feleltek a vezető ügyes kérdéseire, az bizni is tud a soproni vasárnapi iskola jövőjében. Megjegyzendő még, hogy a jelenvolt gyermekek a lyceum I. II. osztályának tanulói, mert jónak láttuk előbb ezekkel kezdeni s ha már nagyobb eredményt tudunk felmutatni, csak akkor fordulni a soproni evang. szülőkhöz. A mi segédelmünk legyen s lesz is az Úrtól!

Jausz Vilmos, theologus.

— **A magyarbólyi lelkeség 1884. évi értesítője.** Ezen lelkeséghez tartozik Magyar-Bóly 412 lélekkel, Borjád 435 és Iván Dárda 302 lélekkel. Fiókegyházainak száma 80 s ezekben mintegy 200 lélek van elszórva. A felügyelete alatt álló Adolfsdorf-Gravičai missio lélekszáma 200. — Született a lelkeségben 49 fi, 52 nő = 101. Ezek közt 3 törvénytelen fiu és egy ikerpár. — Confirmáltatott 17 fi, 14 nő = 31. Eskettetett 14 pár. Meghalt 41 fi 21 nő = 62. Tanköteleseinek száma volt 1884-ben: 132; és pedig 57 fi és 75 nő. — Egyházi épületeinek javítására fordított az anyaegyház 175 frt. 86 krt; az orgona átidomítására 281 frt. 70 krt; az oltárkép javítására 20 frt. 50 krt. az iskola berendezésére 33 frt. 93 krt. összesen 511 frt. 99 krt. Sem az anyaegyház, sem leánygyülekezetei segélyt nem kapnak, se nem kaptak tavaly sem!!! Pedig ha valahol, úgy minálunk tudjuk legjobban hogy mi az a létérti küzdelem!!!

— **A pozsonyi theologiai akadémiai „Önsegélyző-kör“** ének alaptökéjét, az I. takarékpénztár 50 azaz ötven o. értékű forinttal segíyezni kegyeskedett. — Fogadja a nemeskeblű intézet ez uton is a kör hálás köszönetét. — A kör jelen vagyoni állása: eddigi tőke. 196 frt. 24 kr. az I. pozsonyi takarékpénztár adománya, 50 frt. összesen 246 frt. 24. kr. Az Isten áldása legyen az adományozón és az adományon! Pozsony, 1885. márczius 5. Csecsetka Sámuel, akadémiai igazgató s az „Önsegélyző kör“ elnöke. Stromp László theologus, jegyző.

— **Elismerés az „érdem“ jutalma.** Ntszt. Grätz Mór, a VII szepesi bánya-város főesperese s a „Nach der Schicht“ vallásos néplap szerkesztője azért, hogy az általa szerkesztett lap jövedelméből több mint 1000 frtot szegény gyermekek felruházására fordított, Tréfört miniszter ur részéről elismerő köszönettel lett megtisztelve. — Fogadja e helyen a mi szívből fakadó, legjobb üdvkivánatainkat is.

— **Lelkészválasztás.** — A várpalotai evang. gyülekezet folyó hó 1-én egyhangulag tiszt. Szalay Ferencz, bükki s. lelkész urat választotta meg jövődébéli lelkészéül. A választási elnök — mint esperesi megbizott — tiszt. Zatkalik Károly ösküi lelkész úr volt.

— **Lelkészjelölés.** Az osgyáni ev. egyház megürült papi állomására, Czéner Pál főesperes ur személyes intézése mellett, márcz. 1-én a következők kandidáltattak: Kemény Lajos makói lelkész, Svehla István uhorszkai segédlelkész és Csok György a volt sajó-gömöri algyrnasium tanára. Az első jelölt márczius 15-én, a második 22-én, a harmadik pedig 29-én tartandja meg a próbaszónoklatot.

— **A „Magyar Háziasszony“ szerkesztősége** ujabban ismét élénk jelét adta annak, hogy komoly törekvése az általa képviselt szakirodalmat hazánkban minél magasabb színvonalra emelni. E végből a folyó IV. évfolyam 9. számában pályázatot is hirdetett egy a „Magyar Háziasszony“ számára irandó és a lapban megjelenendő cikkekre, melynek föltételei: A cikk tartalma bármely, a nővilágból merített, a nőket kiválóan érdeklő kérdés; a tárgy lehet társadalmi, gazdasági, nevelési sat., a megválasztása teljesen a pályázókra bízatik. A pályamű terjedelme ne haladjon meg száz sort. A kéziratok könnyen olvasható és csak a papir egyik oldalára legyenek írva: Előnyben részesülnek oly művek, melyek tárgyukat a társadalomból meritik. Pályadíjak. Első díj: két cs. k. arany, második díj egy díszkötésű irodalmi mű. Pályázati határidő: 1885. márczius 31. Pályabírák: a „Magyar Háziasszony“ szerkesztőségének beltágjai. A pályadíjra mindenki pályázhat. A pályadíj a pályabírák által legjobbnak itélendő műnek ápril 15-én fog kiszolgáltatni és ez a „Magyar Háziasszony“ legközelebbi számában fog megjelenni. A szerkesztőség fentartja magának azonban azt a jogot, hogy egyébb, különösen a pályabírák által dicséretre méltatandó pályaműveket is közzétehesse. A pályaművek jelíggel látandók el és mindegyik pályaműhöz egy, a pályázó nevét tartalmazó és kívül ugyanoly jelíggel ellátott, zárt boríték csatolandó. A pályaművek ily czímen küldendők: A „Magyar Háziasszony“ szerkesztősége, Budapest, váczí-körut 20.

Pályázat.

A nagyszombati ágost. hitv. ev. gyülekezet lelkésze, egy a német, tót és magyar nyelvekben jártas káplánt keres. — Ezen állomásra pályázat nyitattik.

Évi javadalom: 400 frt. o. é. készpénz, havonkint utólag a lelkész által fizetendő részletekben, szabad lakás, fűtés, szobatisztogatás, reggeli és uzsonna.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Felszerelt pályázati kérvények az alülirotthoz czimzendők.

Nagyszombat (Pozsonymegye), 1885. évi febr. 26.

Stelczer Károly, ev. lelkész.